

Avskrift.

Bil. 2

Til
Innenriksdepartementet,
ved herr Innenriksråd Th. Dahl,
Sommerrogt. 1,
O s l o .

114222

Porsgrunn, den 25. januar 1945

Vedr.: Referat av møte 8/12 1944
til behandling av forholdet
mellom S.K.K. og P.E.A.

I anledning det tilsendte referat vil vi gjerne få anledning til
å fremholde følgende:

I den knappe form referatet av våre uttalelser har fått, gir det et
meget forenklet og tildels ukorrekt bilde av de forhold som behand-
les. Vi har derfor funnet å burde skrive om referatet på grunnlag
av notater som ble gjort umiddelbart etter møtet, samt med støtte
av det tilsendte summariske referat. Til enkelte bestemte rettelser
i referatet vil vi få lov å knytte noen bemerkninger.

Dessuten vil vi gjerne få lov å komme med noen supplerende anførsler,
idet vi ved konferansen var uforberedt på hva som skulle behandles,
hvorfor våre utredninger ikke var så fullstendige som de ville ha
vært om vi på forhånd hadde visst hva konferansen tilsiktet.

Når det i referatet av direktør Strands uttalelser side 2 står at
"tanken om å skifte ut direktør Christiansen som administrerende
direktør er helt fremmed for ham" så kan dette misoppfattes. Direktør
Christiansen har tidligere (antagelig 1940 eller 1941) nevnt for
direktør Strand at han tenkte å trekke seg tilbake som administreren-
de direktør ved fylte 66 år, og også nevnt for ham hvem han tenkte
seg som sin etterfølger. Det samme har han uttalt overfor daværende
ordfører Halvorsen, og også overfor andre. Herr Christiansen er nu
fylt 66 år. At direktør Strand, som flerårig medlem av styret, og
nu som

dets formann, har måttet tenke over spørsmålet om den fremtidige administrative ledelse er derfor en selvfølge. Det omvendte ville ha vært en lettsindighet. Imidlertid har han vært enig med direktør Christiansen med hensyn til valg av etterfølger. Derfor har han ikke ennå funnet det nødvendig å ta spørsmålet opp med S.K.K.s ledelse, og han har ikke omtalt det utad.

I og for seg ville det ikke ha vært grunn til å gå så utførlig inn på dette spørsmål hvis det ikke hadde vært fordi herr advokat Ström så sterkt fremhevet bedriftens avhengighet av herr Christiansen. Det er klart at en bedrift som P.E.A. vil komme til å overleve både herr Christiansen og alle oss som nu drøfter dens forhold. Hva spesielt herr Christiansen angår, så vil det, ifølge naturens orden, være nødvendig i løpet av forholdsvis kort tid, å finne hans ettermann. Beslutninger i denne sak bør derfor ikke treffes ut fra øyeblikkets personforhold, men på prinsipiell basis bortsett fra samtlige nu opptredende personer.

I sammenheng med dette vil vi også tilbakevise enhver antydning om at herr Kaufmanns henvendelse til Meteor skulle skyldes "et rykte som må være kommet fra Paris", og som skulle stamme fra S.K.K. Herr Kaufmanns angivelige henvendelse til P.E.A. kan sannsynligvis forklares på forskjellig måte. Den nærmest liggende forklaring er vel at herr Kaufmann er bekjent med herr Christiansens alder, og når herr Christiansen overfor ordfører Halvorsen og direktør Strand, som begge dengang kjente ham forholdsvis flyktig, berørte spørsmålet om å trekke seg tilbake ved fylte 66 år, så er det høyst naturlig at han har nevnt det samme spørsmål for sin tidligere medarbeider herr Kaufmann, eller at denne kan ha fått høre om det gjennom andre som herr Christiansen har nevnt saken for. Fra S.K.K.s vedkommende finne det imidlertid ikke noen som helst direkte eller indirekte forbindelse til herr Kaufmann. På grunnlag av herr Kaufmanns henvendelse til Meteor

å oppkonstruere et angrepspunkt mot S.K.K., er ikke bare ubegrunnet, men i høy grad utilbørlig.

I anledning anførselene om risikoen ved at S.K.K. har "ledelsen av P.E.A." skal bemerkes at S.K.K. har klart å bygge opp et av de beste elektrisitetsforsyningsforetagender her i landet og å skaffe seg dyktige folk til å stå i spissen for dette selskap. Som innehaver av aksjemajoriteten og styreflertallet i P.E.A. vil S.K.K. sørge for også der til enhver tid å ha den dyktigste faglige ledelse. Av styret i P.E.A. som i ethvert annet stort foretagende kreves ikke de spesielle faglige kunnskaper som fagadministrasjonen må sitte inne med, men derimot almindelig forretningsmessig innsikt og evne til generell bedømmelse av de forretningsmessige muligheter på grunnlag av de informasjonen av teknisk, finansiell, økonomisk og kommersiell art som det er fagadministrasjonens oppgave å tilrettelegge forsåvidt forholdene ved den spesielle bedrift angår. At direktør Strand har sine spesialkunnskaper på elektroteknikkens og elektrisitetsforsyningsområde er selvfølgelig riktig, (på samme måte som P.E.A.'s tidligere mangeårige styreformann herr advokat Knagenhjelm hadde sin spesialinnsikt på det juridiske område). Men så er han også administrerende direktør for et kraftselskap og har aldri hatt noen tanke om å bli det for et smelteverk. Når derimot ledelsen av et stort kraftselskap bedømmes som "de enkle forhold de selv har vært borte i i livet" (advokat Ströms uttalelse s.4 nederst, i det summariske referat), så er det en uttalelse av en usakkyndig.

Hva ledelsen av en vitenskapelig høyt utviklet, sterkt kapitalforbrukende og langsiktig bedrift som et stort elektrisitetsforsyningsforetagende krever av evner og innsikt illustreres best ved å betrakte de mange foretagender av denne art som er blitt til tunge byrder for sine distrikter og de faktisk uhyre få som kan se tilbake på en ubrutt økonomisk og teknisk heldig utvikling fra starten av gjennom alle

konjunkturvekslinger slik som tilfellet er med S.K.K.

Hva angår herr advokat Ströms uttalelse om at det ikke var noe å legge direktör Christiansen til last i forbindelse med erklæringen av 4. april 1941 og henvendelsen til Hydro om salg av Meteors og S.K.K.'s aksjer fordi den nevnte henvendelse var skjedd før undertegnelsen av erklæringen, vil vi fremholde at denne omstendighet bare gjør tillitsbruddet så meget grovere.

Da herr Christiansen undertegnet erklæringen og derved oppnådde å bli valgt til formann, hadde han like før foretatt netopp det skritt som erklæringen hadde til hensikt å hindre. S.K.K. kom derved på helt falske premisser til å gi fra seg styreflertallet. Hadde S.K.K. hatt anelse om at den eventualitet erklæringen hadde til hensikt å forhindre, i virkeligheten allerede var fullbyrdet, ville det overhodet ikke ha kommet på tale for S.K.K. å gi fra seg styreflertallet. Etter den diskusjon som fant sted på møtet hvor erklæringen blev fremlagt og de diskusjoner om aksjene og kraftleveringsforholdene som tidligere hadde funnet sted mellom direktör Christiansen og direktör Strand kunne herr Christiansen ikke være i tvil om dette.

Herr advokat Ströms uttalelse (s.2, avslutningen av hans innlegg) om at "S.K.K. hadde i det senere besatt formannsstillingen i P.E.A.'s styre, påtross av overenskomst om ikke å foreta noen endring under voldgiftssakens gang" er i den mest bokstavelige forstand å stille saken på hodet.

I generalforsamlingsprotokollen for 1942 er anført:

"Partenes forutsetninger for valget av styremedlemmer er følgende:

1. Direktör Christiansen erklærer ved det forestående formannsvalg å ville stemme på Kraftselskapets kandidat.
2. Spørsmålet om hvorvidt Kraftselskapet har rett til under de foreliggende forhold å besette flertallet i styret underkastes voldgift

her blir man enige om at Kraftselskapet skal ha formannsstillingen mens voldgiftsprosessen pågår. Det var nemlig Kraftselskapets representanters betingelse for å gå med på herr Christiansens krav om voldgift. Overenskomsten ble opprettholdt også i 1943, mens herr Christiansen brøt den i 1944 da han fikk vite at Kraftselskapets formannskandidat var herr Strand.

Med hensyn til advokat Ströms uttalelse om at det må være helt galt å ha så motstridende ^{samlet/}interesser under en hatt, er å bemerke at all den stund S.K.K. har aksjemajoriteten i P.F.A., er der ingen motstridende interesser. S.K.K. har interesse av at P.F.A. går godt, og S.K.K.'s kommuner, som er de bestemmende i S.K.K. har denne interesse ikke bare som hovedeiere av bedriften, men også som hjemstavnskommuner for bedriftens arbeidere og funksjonærer.

Forøvrig vil vi om det reiste spørsmål i sin helhet få lov å fremholde: Som det fremgår av referatet fra konferansen 8/12 1944 aksepterte både Meteor og direktør Christiansen i 1939 og 1940 S.K.K.'s avgjørende innflytelse i styret. Ved ombytte av personer etter at S.K.K.s administrerende direktør Traaholt var død, og S.K.K.'s gamle styre var erstattet med den nye ledelse, insisterte herr Christiansen på formannsstillingen for seg. Ved hjelp av sin egen dobbeltstemme som formann og bedriftens fabrikkbestyrer, som møtte i styret som suppleant for Meteors representant, sveitseren Dr. Friderich, rådde herr Christiansen dermed over flertallet i styret og var blitt sin egen overordnede med uinnskrenket myndighet over bedriftens disposisjoner. Til tross for at S.K.K. var fullt klar over det prinsipielt uriktige heri, gjorde vi et forsøk i den retning, idet vi fant det meget maktpåliggende å etablere et godt forhold mellom ledelsen i de to bedrifter. Vi ble skuffet heri, som nevnt av direktør Strand

under konferansen. Men ikke bare det. Herr Christiansen viste på enhver måte at han overhode ikke ville tåle noen inngripen, ja, ikke engang noe spørsmål fra S.K.K.'s styrerepresentanter i P.E.A. Fremsatte de, som nye i selskapet, spørsmål om hvordan det forholdt seg med den eller den ting, så fikk de til svar at dengang det satt "kyndige medlemmer" i styret, så var de tilfredse med den ordning som var. Da det ble forelagt et forslag som til og med hadde med kraftleveringen å gjøre, svarte han at han ikke kunne behandle det uten å ha forelagt det for "styrets sakkyndige medlem" dr. Friderich. Overhode viste han ved enhver anledning, og åpenlyst og demonstrativt, at han negligjerte styret. S.K.K.s representanter fant seg lenge også i dette, men måtte dog et sted sette en grense, selv om det skulle medføre strid. Etterat først skipsreder Halvorsen, og deretter ordfører Euström var kommet til det resultat at direktør Strand burde være formann i styret, tar herr Christiansen så den endelige konflikt på dette spørsmål, ikke på prinsippspørsmålet om S.K.K.s styreflertall. Der hadde han akseptert S.K.K.s standpunkt inntil voldgiftsdommen forelå, når han bare selv kunne avgjøre hvem av S.K.K.s representanter som skulle være formann.

Det som Departementet blir brydd med under skinn av at det dreier seg om viktige prinsipielle spørsmål for norsk industri, er i virkeligheten et snevert personspørsmål, diktert av herr Christiansens vegring ved å akseptere noen rett for den nye ledelse i kraftselskapet til overhodet å blande seg i P.E.A.s saker.

I den senere tid har han ikke bare unnlatt å holde styret underrettet om forretningens gang og å forelegge det noen som helst sak, men han har endog, både i 1942 og i 1944 unnlatt å medvirke til den lovbestemte anmeldelse av styresammensetningen til Handelsregisteret, ja han

har nektet å utlevere de avskrifter av generalforsamlings- og styresprotokoller som styret trenger for å kunne oppfylle sin plikt til slik anmeldelse. Han har videre gitt ordre til at de fastsatte godtgjørelser til styremedlemmene ikke skal utbetales, og han har endog nektet å svare på spørsmål om med hvilken begrunnelse han har gått til disse skritt.

Det er vår mening at en slik opptreden fra administrerende direktørs side overfor sitt styre overhodet ikke ville være tenkelig hvis ikke herr Christiansen hadde regnet med administrativ inngripen for å hindre at styret gjør bruk av sin myndighet ifølge lov og vedtekter.

Det som kreves for å gjenopprette normale forhold innen P.E.A.s administrasjon er derfor bare at myndighetene avviser saken og dermed gjør det klart at forholdet mellom administrerende direktør og styret må baseres på de bestemmelser som finnes i aksjeloven og i P.E.A.s vedtekter.

Ethvert tvilsspørsmål som måtte påstås å være tilstede med hensyn til styresammensetningen vil så få sin endelige avgjørelse i og med domsavsigelsen i den pågående voldgiftssak.

Fra S.K.K.s side har det aldri manglet på godvilje til samarbeide, og S.K.K. er fremdeles villig til på den kommende generalforsamling å velge herr Christiansen inn igjen i styret. Men betingelsen er selvfølgelig at herr Christiansen loyalt bøyer seg for det faktum at styret eksisterer og har sine vedtektsmessige og lovlig fastsatte funksjoner.

Herr driftsbestyrer Ellefsens medlemskap i styret hos Kraftselskapet ikke blandet seg i. Om han skal fortsette i styret etter generalforsamlingen om et par måneder vil i første rekke avhenge av "Meteors" og herr Christiansens standpunkt.

Slik som denne sak nu er grepet an av herr Christiansen kan den, selv om dens utspring som nevnt bare er et snevert personspørsmål, komme til å berøre viktige prinsipielle interesser for vårt selskap og for hele dets fremtid, ja, også for norske elektrisitetsverker og norsk smelteindustri overhodet. Saken er nemlig den at en smelteindustri her på Østlandet vanskelig kan tenkes opprettholdt i det lange lopp uten i intimt samarbeide med elektrisitetsverkene. Men under et slikt samarbeide er det også betingelser tilstede for en ganske omfattende industri av denne art. Det kan bli skjebnesvangre avgjørelser som treffes hvis en nu går til å gripe inn i den naturlige utvikling som hittil har funnet sted ikke bare ved vårt verk, men ved alle rene eksportsmelteverker på Østlandet.

Det er nemlig fullstendig feilaktig å oppfatte denne sak som om det skulle dreier seg om en innblanding fra kommunenes side i en privat industribedrift, og en prinsipiell stillingtagen til hvorvidt kommuner bør delta i industrielle foretagender. Det som her foreligger er en ko-ordinering av to foretagender, som utfyller hverandre. Vi tør i denne forbindelse vise til brev fra S.K.K. til Innenriksdepartementet datert 21/12 1944, og hvorav avskrift vedlegges.

Behandlet og vedtatt i fulltallig rådsmøte i Kraftselskapet 20/1-45.

SKIENSFJORDENS KOMMUNALE KRAFTSELSKAP

O.Strand

adm.direktør

1 innlegg.

Gjenpartens riktighet bekreftes

Høyesterettsadvokat